

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS APLINKOS DEPARTAMENTO
ŠVIETIMO, MOKSLO IR KULTŪROS SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
NACIONALINIO LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3866(2)“
PROJEKTO (NR. TAP-16-935(2)) (TAIS NR. 16-5890(4))**

2016-09-27 Nr. NV-2995

Vilnius

1. **Projekto rengėja** – Švietimo ir mokslo ministerija.
2. **Projekto tikslas, esmė** – vykdamas Seimo valdybos 2016 m. balandžio 27 d. sprendimo Nr. SV-S-1486 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 3 punktą, teikiamas Nutarimo projektas, kuriuo siūloma iš esmės pritarti Nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projektui (toliau – Įstatymo projektas), kartu teikiant pastabas ir pasiūlymus dėl jo tobulinimo.

Seimo nariai: Kęstutis Daukšys, Vilija Filipovičienė, Vydas Gedvilas, Valdas Skarbalius, Viktoras Fiodorovas teikia Įstatymo projektą, kuriuo siūloma nustatyti Nacionalinio lietuvių kalbos instituto sampratą, instituto ypatingos nacionalinės svarbos statusą, misiją, veiklos tikslus ir instituto veiklos pagrindus. Tuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas ugdyti ir puoselėti valstybinę lietuvių kalbą, formuoti valstybinės lietuvių kalbos tyrimo ir vartojimo strategiją bei taktiką Lietuvoje ir Europos Sąjungos erdvėje, vykdyti mokslinius lietuvių kalbos istorijos ir tarmių, leksikos ir leksikografijos, terminologijos, gramatikos, onomastikos, mokyklinės lituanistikos, bendrinės kalbos, jos normų ir sociolingvistikos bei kitus tyrimus.

Galiojančiame Mokslo ir studijų statymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad valstybiniai mokslinių tyrimų institutai, kurių tikslas – kaupti, sisteminti, saugoti, skleisti nematerialųjį ir dokumentinį lituanistikos paveldą, vykdyti fundamentinius lietuvių kalbos, etnologijos, raštijos, kultūros ir istorijos paveldo tyrimus, turi ypatingos nacionalinės svarbos statusą. Šį statusą įgyvendina Vyriausybė, tvirtindama jų įstatus ir priimdama kitus teisės aktus.

Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1797 „Dėl Lietuvių kalbos instituto įstatų patvirtinimo“ patvirtintų Lietuvių kalbos instituto įstatų 1 punkte nustatyta: „Lietuvių kalbos institutas yra valstybinis mokslinių tyrimų institutas, turintis ypatingos nacionalinės svarbos statusą“.

3. Derinimas

Nutarimo projektas svarstymas ministerijų atstovų 2016 m. liepos 5 d. pasitarime ir aptartas Vyriausybės 2016 m. liepos 18 d. pasitarime, šio pasitarimo metu klausimo svarstymą buvo nutarta atidėti. Nutarimo projektas pakartotinai svarstytas Vyriausybės 2016 m. rugsėjo 26 d. pasitarime, kurio metu Nutarimo projektui buvo iš esmės pritarta.

4. Dalykinio vertinimo išvada

Siūlome Nutarimo projektą svartyti Vyriausybės posėdyje.

Švietimo, mokslo ir kultūros skyriaus patarėja

Sofija Selvestravičienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225 / 219 1152, faks. (8 5) 261 2077,
el. p. smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-06-20 Nr. SA-2828
Į 2016-04-28 Nr. S-23-1427

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIO LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP – 3866 (2)

Vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2016 m. balandžio 28 d. rezoliucija Nr. S-23-1427, ir Seimo valdybos 2016 m. balandžio 27 d. sprendimo Nr. SV-S-1486 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 3 punktą, Švietimo ir mokslo ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projekto Nr. XIIP – 3866 (2)“ projektą (toliau – Projektas).

Projekto rengimo teisinis pagrindas yra Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalis.

Teikiamo Projekto tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. balandžio 27 d. sprendimo Nr. SV-S-1486 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 3 punktą.

Projektu siūloma iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos Nacionalinio Lietuvių kalbos įstatymo projektui XIIP-3866(2) (toliau – Įstatymo projektas). Projektu siūloma atsižvelgti į tai, kad Įstatymo projekto turinyje turėtų būti numatytas įstatymui būdingas specifiškumas ir nuoseklumas bei teisinis aiškumas. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte minima, kad Lietuvių kalbos institutas turi pakeisti pavadinimą į Nacionalinį lietuvių kalbos institutą, tačiau teikiamame Įstatymo projekte tai nėra susiejama ir lieka neapibrėžta ar steigiamą naują instituciją, ar pertvarkomas valstybinis mokslinių tyrimų institutas. Teikiamame Įstatymo projekte įtvirtinamos šio instituto statuso, misijos, veiklos rūšių, tikslų, veiklos pagrindų nuostatos, o instituto teisės ir pareigos, veiklos vertinimas, finansavimas, reorganizavimas ir pan., kurie nustatyti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, nenurodomi, šių įstatymų tarpusavio santykis neapibrėžiamas. Įstatymo projekte dubliuojamos ar atkartojamos kituose įstatymuose (Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas) jau nustatytos normos.

Projektas buvo pakartotinai teikiamas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai ir atsižvelgus į šios ministerijos pastabas, siūloma Įstatymo projektą patikslinti dėl Projekte išdėstytų priežasčių.

Projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų. Su visuomene konsultuojamasi Projektą skelbiant Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2016-06-07 raštas Nr. (1.6)2T-696, 1 lapas.
3. Lietuvos universitetų rektorių konferencijos 2016-06-01 raštas Nr. 2475, 1 lapas.

Švietimo ir mokslo ministrė

Audronė Pitrėnienė

2/3

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIO LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3866 (2)**

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. balandžio 27 d. sprendimo Nr. SV-S-1486 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 3 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projektui Nr. XIIP -3866 (2) (toliau – Įstatymo projektas), tačiau siekiant teisinio aiškumo, Įstatymo projektas turėtų būti patikslintas. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte minima, kad Lietuvių kalbos institutas turi pakeisti pavadinimą į Nacionalinį lietuvių kalbos institutą, tačiau teikiamame Įstatymo projekte tai nėra susiejama ir lieka neapibrėžta ar steigiama nauja institucija, ar pertvarkomas valstybinis mokslinių tyrimų institutas. Teikiamame Įstatymo projekte įtvirtinamos šio instituto statuso, misijos, veiklos rūšių, tikslų, veiklos pagrindų nuostatos, o instituto teisės ir pareigos, veiklos vertinimas, finansavimas, reorganizavimas ir pan., kurie nustatyti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, nenurodomi, šių įstatymų tarpusavio santykis neapibrėžiamas. Įstatymo projekte dubliuojamos ar atkartojamos kituose įstatymuose (Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas) jau nustatytos normos.

Ministras Pirmininkas

Švietimo ir mokslo ministras

Teisės skyriaus vedėja

R. Palevičienė
Rita Palevičienė
2016-06-20

A. Pitrėnienė
Švietimo ir mokslo ministrė
Aurionė Pitrėnienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

SPRENDIMAS DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ IŠVADŲ

2016 m. balandžio 27 d. Nr. SV-S-1486
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Seimo 2016 m. balandžio 21 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-339 ir į Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto siūlymą, n u s p r e n d ž i a:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių įstatymų projektų:

1. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3571(2).
2. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.82, 4.83, 4.84 ir 4.85 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3805(2).
- ✓ 3. Lietuvos Respublikos Nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projekto Nr. XIIP-3866(2).

Seimo Pirmininkė

Loreta Graužinienė

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIO LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTO ĮSTATYMO PROJEKTO XIIP-3866(2) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO 93 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, pirminiai jo siūlytojai ir asmenys, dalyvavę rengiant ar tobulinant projektą

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 14 straipsnyje įrašyta: „Valstybinė kalba – lietuvių kalba“. Vadinasi, ji labai svarbi lietuvių tautai, šimtmečiais išsaugojusiai savo gimtąją kalbą ir raštą. Lietuvių kalba vartojama visose oficialiose valstybės srityse. Ją privalo mokėti valstybės tarnautojai ir paslaugų srities darbuotojai.

Lietuvos Respublikos nacionalinio lietuvių kalbos instituto (toliau – Instituto) įstatymo projektas parengtas siekiant ugdyti ir puoselėti valstybinę lietuvių kalbą, sudaryti mokslinį pagrindą valstybinei lietuvių kalbai funkcionuoti visose visuomenės viešojo gyvenimo srityse, rūpintis lietuvių kalbos ir jos mokslo tyrimų rezultatų sklaida visuomenėje.

Įstatymo projekto siūlytojas Kęstutis Daukšys ir kiti Seimo nariai.

2. Parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ skatina visuomenės kūrybiškumą, plėtrą, kuri padėtų Lietuvai tapti modernia, veržlia, atvira pasauliui bei puoselėjančia savo nacionalinį tapatumą šalimi. Lietuvos tapatumas yra neatsiejamas nuo jos valstybinės kalbos. Lietuvių kalbos išsaugojimas ir stiprinimas – strateginis Lietuvos valstybės uždavinys. Lietuvių kalbos paveldo puoselėjimo, išteklių gausinimo, kalbos prestižo, vertybinės svarbos, ugdant jaunąją kartą, sklaidos būklė ir mastai, taip pat žinomumas pasaulyje daug priklauso nuo Lietuvių kalbos institute atliekamų fundamentinių ir taikomųjų kalbos tyrimų.

Įvertinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės iškeltus tikslus kurti fundamentines ir taikomas žinias apie lietuvių kalbą ir raštiją, kaupti nematerialųjį kalbinį paveldą, spręsti valstybei ir visuomenei aktualius kalbos raidos ir funkcionavimo uždavinius, būtina Lietuvių kalbos institutui suteikti Lietuvos Respublikos nacionalinio lietuvių kalbos instituto statusą.

Parengto projekto tikslas:

- skatinti naujų fundamentinių ir taikomųjų žinių apie lietuvių kalbą ir raštiją kūrimą;
- stiprinti Instituto mokslinę veiklą, vykdant lietuvių kalbos istorijos ir raštijos raidos tyrimus;
- stiprinti lietuvių kalbos leksikos ir leksikografijos, terminologijos ir teorinės terminografijos, gramatikos ir tipologijos, onomastikos tyrimus;
- aktyvinti bendrinės lietuvių kalbos funkcionavimo visuomenėje ir pragmatikos tyrimus;
- plėsti lietuvių tarmių ir sociolingvistikos bei kitus tyrimus;
- suaktyvinti valstybei ir visuomenei aktualią kalbos raidos ir funkcionavimo uždavinių sprendimą;

- spartinti nematerialiojo kalbinio paveldo kaupimą, sisteminimą ir sklaidą;
- plėtoti lituanistikos palaikymą pasaulyje.

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami įstatymo projekte aptarti klausimai

Šiuo metu Lietuvių kalbos institutas nacionalinio statuso neturi ir veiklą vykdo vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1797 „Dėl Lietuvių kalbos instituto įstatų patvirtinimo“ (Žin., 2009-12-31 Nr. 158-7183) patvirtintais įstatais. Jis yra pavaldus Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai. Priėmus teikiamą įstatymo projektą bus įgyvendinta Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 10 straipsnio 4 dalies nuostata nustatanti, kad „valstybiniai mokslinių tyrimų institutai, kurių tikslas – kaupti, sisteminti, saugoti, skleisti nematerialųjį ir dokumentinį lituanistikos paveldą, vykdyti fundamentinius lietuvių kalbos, etnologijos, raštijos, kultūros ir istorijos paveldo tyrimus, turi ypatingos nacionalinės svarbos statusą“.

4. Kokios numatomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos, naujai reglamentuotų klausimų teigiamos savybės ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Teikiamu įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad Lietuvių kalbos institutas yra Lietuvos Respublikos nacionalinis lietuvių kalbos institutas. Tokiu būdu priėmus teikiamą įstatymo projektą bus įgyvendinta Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 10 straipsnio 4 dalies nuostata.

Projektas sudarys palankesnes sąlygas ugdyti ir puoselėti valstybinę lietuvių kalbą, formuoti valstybinės lietuvių kalbos tyrimo ir vartojimo strategiją bei taktiką Lietuvoje ir Europos Sąjungos erdvėje, vykdyti mokslinius lietuvių kalbos istorijos ir tarmių, leksikos ir leksikografijos, terminologijos, gramatikos, onomastikos, mokyklinės lituanistikos, bendrinės kalbos, jos normų ir sociolingvistikos bei kitus tyrimus.

5. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Projektas nesusijęs su įtaka kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Teikiamas projektas verslo sąlygoms įtakos neturės.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja (pateikiamas šių aktų sąrašas) ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą

Galiojantys šios srities teisės aktai: Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas (Žin., 2009, Nr. 54-2140), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. 1797 „Dėl Lietuvių kalbos instituto įstatų patvirtinimo“ (Žin., 2009-12-31 Nr. 158-7183), Vyriausybės 2009 m. rugsėjo 16 d. nutarimas Nr. 1170 „Dėl valstybinio mokslinių tyrimų instituto steigimo tvarkos, instituto steigimo dokumentų reikalavimų, instituto veiklos kvalifikacinių reikalavimų ir instituto veiklos priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 116-4958).

Pažymėtina, kad Nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymas koreliuoja ir neprieštarauja Konstitucijoje įtvirtintam valdžių pasidalijimo principui, kadangi šiuo įstatymu apibrėžiamos esminės ir reikšmingiausios prielaidos Nacionaliniam lietuvių kalbos institutui steigti, o pačią steigimo procedūrą vykdys Vyriausybė, nes valstybės mokslo ir studijų politiką formuoja Seimas, o ne Vyriausybė (Mokslo ir studijų įstatymo 12 straipsnio 1 dalis). Tai patvirtina ir Seime vykdyta analogiška teisėkūros procedūra, kaip antai, steigiant Nacionalinį vėžio institutą (Teisės aktų registras, 2014-04-24, Nr. 2014-04697), Studijų kokybės vertinimo centrą (Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalis) ar atkuriant Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmus (Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės valdovų rūmų atkūrimo ir paskirties įstatymas (Žin., 2000, Nr. 92-2889).

Priėmus teikiamą projektą būtina pakeisti Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimą Nr. 1797 „Dėl lietuvių kalbos instituto įstatų patvirtinimo“ (Žin., 2009-12-31 Nr. 158-7183) bei Vyriausybei priimti sprendimą dėl Nacionalinio lietuvių kalbos instituto steigėjo funkcijų perdavimo valstybės institucijai ar įstaigai (Mokslo ir studijų įstatymo 29 straipsnio 2 dalis) ir pavirtinti Nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatus (Mokslo ir studijų įstatymo 30 straipsnio 2 dalis). Priėmus šį įstatymą, kitų įstatymų keisti nereikės, išskyrus tai, kad siekiant teisinio aiškumo ir nuoseklumo, siūlytina kartu papildyti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 93 straipsnį 18 dalimi. Šio įstatymo pakeitimo įstatymas teikiamas kartu. Įgyvendinant šį įstatymą, reikės suderinti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Šiuo įstatymo projektu bus įgyvendinta Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 10 straipsnio 4 dalies nuostata.

Šis įstatymo projektas yra parengtas atsižvelgiant į praktiškai identiškas 2014 m. balandžio 17 d. Lietuvos Respublikos nacionalinio vėžio instituto įstatymo Nr. XII-838 nuostatas, dėl kurių atitikties galiojantiems įstatymams ir kitiems teisės aktams principinių pastabų ir pasiūlymų neturėjo Lietuvos Respublikos Seimo Teisės departamentas.

Be to, šio įstatymo projekto nuostatos suderintos ir su Lietuvos Respublikos valstybinės lietuvių kalbos komisijos įstatymo nuostatomis.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų lydimųjų aktų, kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys

Įstatymui įgyvendinti reikės papildyti Mokslo ir studijų įstatymo (Žin., 2009, Nr. 54-2140) 93 straipsnį 18 dalimi. Šio įstatymo projektas yra teikiamas kartu su Nacionalinio lietuvių kalbos įstatymo projektu.

12. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymų įgyvendinimas (pateikiami įvertinimai artimiausiems metams ir tolesnei ateičiai)

Projektui įgyvendinti nereikės papildomų valstybės biudžeto lėšų.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Įstatymo projekto autorius ar autorių grupė, įstatymo projekto iniciatoriai institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai

Įstatymo projekto iniciatorius – Kęstutis Daukšys.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*

Reikšminiai žodžiai, kuriuos reikia įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „nacionalinis“, „institutas“.

16. Kiti iniciatorių nuomone reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Kitų reikalingų pagrindimų ir paaiškinimų nėra.

Teikia Seimo nariai:

Kęstutis Daukšys

Vilija Filipovičienė

Vydas Gedvilas

Valdas Skarbalius

Viktoras Fiodorovas

3

LIETUVOS RESPUBLIKOS
NACIONALINIO LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTO
ĮSTATYMAS

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato Nacionalinio lietuvių kalbos instituto statusą ir pagrindinius veiklos tikslus.

2 straipsnis. Instituto samprata, statusas ir misija

1. Nacionalinis lietuvių kalbos institutas (toliau – Institutas) yra mokslinių tyrimų institutas, turintis ypatingos nacionalinės svarbos statusą.

2. Institutas – viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip savarankiška valstybės biudžetinė įstaiga ir įsteigtas nematerialiajam ir dokumentiniam lituanistikos ir lituanikos paveldui kaupti, sisteminti, saugoti ir skleisti, ilgalaikiams fundamentiniams lietuvių kalbos ir raštijos paveldo tyrimams vykdyti.

3. Instituto misija – naujų fundamentinių ir taikomųjų žinių apie lietuvių kalbą ir raštiją kūrimas, nematerialiojo kalbinio paveldo kaupimas, sisteminimas ir sklaida, valstybei ir visuomenei aktualių kalbos raidos ir funkcionavimo uždavinių sprendimas, lituanistikos palaikymas pasaulyje.

4. Valstybė teikia lituanistikos tyrimams ir studijoms, kurie sudaro pagrindą spręsti esminius tautos tapatybės išsaugojimo, stiprinimo ir jos raidos uždavinius, strateginį prioritetą.

3 straipsnis. Instituto veiklos rūšys

Institute atliekami humanitarinių mokslų tiriamieji ir taikomieji darbai ir vykdoma su jais susijusi mokslinė, profesinė, ekspertinė, edukacinė, sklaidos ir kita veikla.

4 straipsnis. Instituto veiklos tikslai

Instituto veiklos tikslai:

1) dalyvauti nustatant valstybinės lietuvių kalbos tyrimo ir vartojimo strategiją ir taktiką Lietuvoje ir Europos Sąjungos erdvėje; sudaryti mokslinį pagrindą valstybinei lietuvių kalbai funkcionuoti visose visuomenės viešojo gyvenimo srityse;

2) vykdyti mokslinius šalies kultūros ir visuomenės tęstinumui bei plėtrai svarbius ilgalaikius lietuvių kalbos istorijos ir tarmių, leksikos ir leksikografijos, terminologijos, gramatikos, onomastikos, bendrinės kalbos ir sociolingvistikos tyrimus;

3) analizuoti bendrinės lietuvių kalbos raidos procesus ir siūlyti norminimo rekomendacijas: vertinti bendrinės lietuvių kalbos normos ir vartosenos santykių kaitą; tirti ir vertinti naujus lietuvių kalbos ir terminijos reiškinius, atsiradusius lietuvių kalbai tapus oficialia Europos Sąjungos kalba; rengti ir leisti kalbos praktikai skirtus leidinius ir elektroninius produktus;

4) kaupti, sisteminti, saugoti, skleisti nematerialųjį ir dokumentinį lituanistikos ir lituanikos paveldą šalyje ir užsienyje: rengti mokslines ekspedicijas bei išvykas kalbos duomenims ir lituanistikos bei lituanikos medžiagai Lietuvoje ir abipusiais susitarimais – kitose valstybėse rinkti, rengti spaudai ir leisti raštijos šaltinius, intensyviai skaitmeninti kalbos išteklius bei archyvus, fundamentiniams tyrimams veiksmingai naudojant sukauptus lietuvių kalbos duomenis;

5) plėtoti lietuvių kalbą informacinėje visuomenėje: kurti, diegti ir palaikyti internete kalbos mokslines duomenų bazes bei skaitmeninius produktus ir lietuvišką elektroninę terpę, kurti elektronines paslaugas visuomenei;

6) teikti mokslinę pagalbą ir paramą lituanistikos, baltistikos ir Baltijos šalių regiono tyrimų centrums užsienyje: skatinti aukščiausio lygio mokslininkus dalyvauti tarptautiniuose ir tarpdisciplininiuose tyrimuose, rengiant bendrus projektus, inicijuojant bendrus tyrimus; teikti mokslinę ir metodinę pagalbą rengiant baltistus ir lituanistus užsienyje;

7) pagal teismų ir ikiteisminio tyrimo institucijų skiriamas užduotis atlikti lingvistines ekspertizes (tyrimus), teikti lingvistinę ekspertinę pagalbą ir paslaugas fiziniams ir juridiniams asmenims, teikti kalbos konsultacijas;

8) bendradarbiauti su valstybės institucijomis ir užsienio šalių atstovybėmis Lietuvoje, Lietuvos Respublikos atstovybėmis užsienyje, sprendžiant aktualius kalbos raidos ir funkcionavimo, tarmių saugojimo, lietuvių kalbos, lituanistikos ir lituanikos populiarinimo šalyje ir pasaulyje klausimus; bendradarbiauti su socialiniais partneriais socialinės ir kultūrinės plėtos srityje;

9) bendradarbiauti su mokslo ir studijų institucijomis ir teikti joms visokeriopą pagalbą plėtojant lituanistiką, kartu su jomis įstatymų nustatyta tvarka rengti mokslininkus;

10) organizuoti lituanistikos sklaidą visuomenėje ir rengti kvalifikacijos kėlimo renginius, teisės aktų nustatyta tvarka teikti kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus.

5 straipsnis. Instituto veiklos pagrindai

1. Instituto steigėja – Lietuvos Respublikos Vyriausybė.
2. Institutas turi antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu, taip pat sąskaitų bankuose.
3. Instituto pavadinimas lietuvių kalba – Lietuvos Respublikos nacionalinis lietuvių kalbos institutas, anglų kalba – National Institute of the Lithuanian Language of the Republic of Lithuania.

6 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2016 m. liepos 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2016 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai:

Kęstutis Daukšys
Vilija Filipovičienė
Vydas Gedvilas
Valdas Skarbalius
Viktoras Fiodorovas

2016 -06- 07

Nr. R-5147

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT26704406000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai

2016-06-07 Nr. (1.6.) ST-696

Kopija

į 2016-06-02 Nr. SR-2576

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

į 2016-05-26 Nr. SR-2433

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija per Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinę sistemą gavo išvada pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projekto Nr. XIIP-3866(2)“ projektą, teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pirminio derinimo metu buvo siūloma nepritarti projektui dėl sisteminių įstatymo projekto neatitikimų galiojančiam teisiniam reguliavimui, tačiau patikslintame projekte, nepateikiant lydimajame medžiagoje visiškai jokių Vyriausybės pozicijos pakeitimo argumentų, siūloma pritarti įstatymo projektui. Atsižvelgiant į ankstesnėje nutarimo projekto versijoje identifikuotus trūkumus, įstatymo projektas neturėtų būti priimtas ir turėtų būti iš esmės taisomas, esant poreikiui, atliekant ir Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimus.

Teisingumo ministras

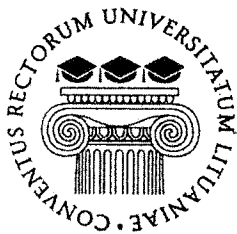
Juozas Bernatonis

Darius Trinkūnas, (8 5) 2662 912, el. p. darius.trinkunas@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

13

2016 -06- 03

Nr. 2-5036

VYKDYMO TERMINAS
20 16-06-17

LIETUVOS UNIVERSITETŲ REKTORIŲ KONFERENCIJA
Lithuanian Universities Rector's Conference

2016-06-01 Nr. 2475

Švietimo ir mokslo ministrei Audronei Pitrėnienei

Lietuvos respublikos Seimo ŠMKK pirmininkui Raimundui Paliukui

**DĖL LR NACIONALINIO LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTO ĮSTATYMO
PROJEKTO XIIP-3866(2)**

Lietuvos universitetų rektorių konferencija (LURK), susipažinusi su Seime įregistruotu įstatymo projektu XIIP-3866(2) „Dėl Nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projekto“ reiškia susirūpinimą, kad be platesnės akademinės bendruomenės pritarimo bandoma keisti jau prasidėjusią mokslo ir studijų institucijų pertvarką. Dėl geresnės studijų kokybės Lietuvos universitetai derina bendradarbiavimo projektus, siekiant geresnės doktorantūros ir mokslinių tyrimų kokybės valstybiniai mokslo institutai jungiami prie universitetų, geresnio valdymo ir infrastruktūros dėlei panašaus profilio taikomųjų mokslų institutai sujungiami į valstybinius mokslo centrus.

Nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projektas neaptartas *Aukštojo mokslo kokybės gerinimo ir aukštųjų mokyklų tinklo pertvarkos veiksmų plane*. Tokio statuso institutų nėra numatyta Mokslo ir studijų įstatyme.

LURK pažymi, kad Lietuvos universitetuose yra ypač stiprių lietuvių kalbos ir lituanistikos tyrimų centrų, kurie labai produktyviai kuria fundamentines ir taikomasias žinias apie lietuvių kalbą ir raštiją, kaupia nematerialųjį kalbinį paveldą, sprendžia valstybei ir visuomenei aktualius kalbos raidos ir funkcionavimo uždavinius. Tą patvirtina Lietuvos mokslo tarybos analizės rezultatai (<http://mokslas.lmt.lt/INSTITUCIJOS/>).

LURK atkreipia dėmesį į pavojų, kad LKI pritaikius atskiru įstatymu numatytą „nacionalinį“ statusą, tokio statuso galėtų reikalausti ir kiti valstybiniai institutai arba stiprūs universitetų lituanistikos ar kitų mokslų tyrimų centrai.

Per keletą pastarųjų metų išryškėjo tai, kad buvę valstybiniai mokslo institutai po sujungimo su universitetais, tapo stipresni tiek mokslinio potencialo, tiek infrastruktūros pagerėjimo prasme. Šalies ir europinė patirtis byloja ir kitą labai svarbų faktą, kad tik universitetai gali parengti reikalingo profilio ir kvalifikacijos absolventus, tame tarpe ir reikalingus tyrimo institutams.

LURK siūlo nepritarti įstatymo projektui XIIP-3866(2) „Dėl Nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projekto“. Remdamiesi sėkmingo valstybinių mokslo institutų integravimo į universitetus patirtimi, siūlome svarstyti klausimą dėl LKI prijungimo prie stipraus lituanistikos centro turinčio universiteto.

LURK Prezidentas

Alfonsas Daniūnas

14

Išrašas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
PASITARIMO
PROTOKOLAS

2016 m. rugsėjo 26 d. Nr. 55

3. Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projekto
Nr. XIIP-3866(2) (TAP-16-935(2) (16-5890(4))

Šį klausimą svarstyti Vyriausybės posėdyje.

Ministras Pirmininkas

Algirdas Butkevičius

15

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS NACIONALINIO LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP–3866 (2)“ PROJEKTO (Nr. TAP-16-~~935~~(2); TAIS Nr. 16-5890(4))**

2016-06-23 Nr.NV-2033

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projekto Nr. XIIP–3866 (2)“ projekto (toliau – Projektas) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Pritardami Teisingumo ministerijos 2016 m. birželio 7 d. rašte Nr. (1.6.)2T-696 pateiktam pastebėjimui, atkreipiame dėmesį į Teisingumo ministerijos parengtų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektų, kuriais teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomų teisės aktų projektų, rengimo rekomendacijų, kurioms pritarta Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. pasitarime (toliau – Rekomendacijos), 1.2 papunkčio trečiojoje pastraipoje pateiktą pastebėjimą, kad neturėtų būti pritariama iš esmės Seime svarstomam teisės akto projektui tuo atveju, kai Vyriausybės nutarimų projektuose teiktini teisinio reguliavimo priemonių tobulinimo pasiūlymai savo esme reikštų kokybiškai visiškai naujo teisinio reguliavimo siūlymą. Vietoj to turėtų būti formuluojamos Rekomendacijų 1.3 ar 1.4 papunkčiuose nurodytos Vyriausybės pozicijos (pritarti Lietuvos Respublikos nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projektui Nr. XIIP–3866 (2) (toliau – Įstatymo projektas), tačiau pasiūlyti Įstatymo projekto nesvarstyti, arba nepritarti Įstatymo projektui). Siūlome atitinkamai patikslinti Projektą.

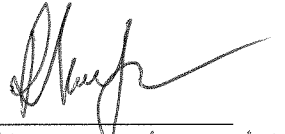
Be to, manytina, kad Vyriausybė Projekte turėtų pasisakyti ir dėl Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2016 m. kovo 15 d. išvadoje dėl Įstatymo projekto 1.1-1.3 papunkčiuose pateiktų pastebėjimų.

2. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Rekomendacijų 3.3 papunktį, teikiant esmines pastabas, kartu turėtų būti teikiami ir pasiūlymai dėl Seime svarstomo teisės akto projekto tikslinimo, todėl Projekto antrojoje pastraipoje siūlytina konkretizuoti, pavyzdžiui, kokiose konkrečiai Įstatymo projekto nuostatose kokios konkrečios Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo bei Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo nuostatos yra dubliuojamos.

2-ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Ieva Peciukonienė

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

2016-07-13/2016-08-28
2016-08-21**Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projekto Nr. XIIP-3866(2) (TAP-16-935(2)) (16-5890(4))****Pranešėjas:** švietimo ir mokslo ministrė A.Pitrėnienė**Dalyvauja:** ŠMM Mokslo skyriaus vyr. specialistė G.Jekentienė**Klausimo kuratorius:**

Posėdžių rengimo skyriaus patarėja

E. Karaliūtė 2016-06-30

Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime

2016-07-05

(data)

Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas

*Siūlyti ŠMM įvertinti Vyriausybės kanceliarijos pirmojo pavaduotojo R. Vaitkaus, Teisingumo m-jos ir TD pastabas. Patikslinti projektą svarstyti Vyriausybės positarime*Informacija apie projekto svarstymą
Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės
posėdyje

2016-07-18 / 2016-08-26

Papildoma informacija

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIO LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3866(2)

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. balandžio 27 d. sprendimo Nr. SV-S-1486 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 3 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projektui Nr. XIIP-3866(2) (toliau – Įstatymo projektas), tačiau siekiant teisinio aiškumo Įstatymo projektas turėtų būti patikslintas. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte minima, kad Lietuvių kalbos institutas turi pakeisti pavadinimą į Nacionalinį lietuvių kalbos institutą, tačiau teikiamame Įstatymo projekte tai nėra susiejama ir lieka neapibrėžta, ar steigiamą naują instituciją, ar pertvarkomas valstybinis mokslinių tyrimų institutas. Teikiamame Įstatymo projekte įtvirtinamos šio instituto statuso, misijos, veiklos rūšių, tikslų, veiklos pagrindų nuostatos, o instituto teisės ir pareigos, veiklos vertinimas, finansavimas, reorganizavimas ir panašiai, nustatyti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, nenurodomi, šių įstatymų tarpusavio santykis neapibrėžiamas. Įstatymo projekte dubliuojamos ar atkartojamos kituose įstatymuose (Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas) jau nustatytos normos.

Ministras Pirmininkas

Algirdas Butkevičius

Švietimo ir mokslo ministrė

Audronė Pitrienienė